

OKTASAŠSOAHPAMUŠ IMMATERIÁLA KULTURÁRBBI SUODJALEAMIS

Ovtastuvvan nášuvnnaid bájásgeassin-, dieđa- ja kulturorganisašuvnna, maŋjelis Unesco, oktasaščoahkkin čoahkkanan 32. čoahkkimii Parisis 29 beaivvi čakčamánu 17 beaivái golgotmánu 2003,

čujuha leahkki olmmošvuoigatvuodaid guoski áššegirjjiide, erenoamážit jagi 1948 olmmošvuoigatvuodaid oppamáilmmálaš julggáštussii, ekonomalaš, sosiálalaš ja čuvgehuslaš vuoigatvuodaid guoski riikkaidgaskasaš oktasašsoahpamušii jagis 1966 sihke siviilavuoigatvuodaid ja politiikkalaš vuoigatvuodaid guoski riikkaidgaskasaš oaktasašsoahpamušii jagis 1966,

geahččá, ahte immateriála kulturárbevierus lea dehalaš mearkkašupmi kultuvrralaš máŋggalárganvuoda dehalamos arvosmahttin sihke suvdilis ovdáneami nannehussan, dego Unesco ávžžuhusas, mii guoská árbevierrokultuvrra ja folklore suodjaleamis jagis 1989, Unesco kultuvrralaš máŋggalárganvuoda guoski oppamáilmmálaš julggáštusas jagis 2001 sihke Istanbul goalmmát jorba beavddi ráddádallamiin dohkkehuvvon kulturministariid julggáštusas jagis 2002 deattuhuvvo,

geahččá, ahte immateriála kulturárbevierus lea vuđolaš oktavuolta materiálalaš kulturárbevrrui ja luondduárbevrrui,

dovddasta, ahte šaddan riikkaidgaskašazžan ja sosiálalaš nuppástusat baicce láchčet vejolašvuodaid ođđalárgan servošiid gaskasaš dialogai buktet maiddá, seammaláhkai go utnohisvuolta, mielde immateriála kulturárbevieru hedjoneapmai, jávkamii ja duššamii laktáseaddji lossa áitagiid, mii šaddá erenoamážit gažaldagas leahkki árbevieru suodjalaeapmai várrejuvvon resurssaid vánisvuodas,

lea diđolaš oppamáilmmálaš dáhtus ja oktasaš fuolas, mii boahtá olmmošsoga immateriála kulturárbevieru suodjaleapmai,

dovddasta, ahte servošiin, erenoamážit eamiálbmogiid servošiin, joavkkuin ja muhtun dáhpáhusain maiddá priváhtaolbmuin lea dehalaš rolla immateriála kulturárbevieru buvttadeamis, suodjaleamis, doalaheamis ja ođđasishábmemis ja dakko bokte maiddá kultuvrralaš máŋggalárganvuoda ja olmmošlaš luovvivođa ovdideamis,

gávnnaha, ahte Unesco doaimmat normatiiválaš áššegirjjiid ráhkadeapmin kulturárbevieru suodjaleami várás, erenoamážit oktasašsoahpamušain máilmmi kultur - ja luondduárbevieru suodjaleamis jagis 1972, lea leamaš bistevaš váikkuhus,

gávnnaha ain, ahte doaisttázii ii leat gávdnomis máŋggagaskasaš áššegirji immateriála kulturárbevieru suodaleami várás,

geahččá, ahte kultur- ja luondduárbevieru guoski dálá riikkaidgaskasaš soahpamušaid, ávžžuhusaid ja mearrádusaid galgá viiddidit ja dievasmahttit ođđa, immateriála kulturárbevrrui gulavaš mearrádusaiguin,

geahččá, ahte erenoamážit go lea gažaldat nuorat buolvvain lea dárbbalaš lasihit viidasabbot diđolašvuoda immateriála kulturárbevieru ja dan suodjaleami mávssolašvuodaš,

geahččá, ahte riikkaidgaskasaš searvvuš, galgá ovttas dán oktasašsoahpamuša oassebeallin leahkki riikkaiguin, doaibmat immateriála kulturárbevieru suodjaleami dihtii oktasašbarggu ja gaskavuoda veahkeheami vuoiŋņas,

máhcaha millii Unesco immateriála kulturárbevrrui gulavaš prográmmaid, erenoamážit prográmmájulggáštusa olmmošsoga njálmmálaš ja immateriála árbbi meašttirdujiin,

geahččá, ahte immateriála kulturárbevierus lea buhttemeahttun rolla buktit olbmuid lagabui nuppiid sihke nannet áddejumi ja vuorrováikkuhusa olbmuid gaskkas,

dohkkeha dán oktasašsoahpamuša 17 beaivve golgotmánu 2003.

I. Oktasaš mearrádušat

1 artihkal– Oktasašsoahpamuša ulbmilat

Dán oktasašsoahpamuša ulbmilin lea:

- (a) suodjalit immateriála kulturárbevieru;
- (b) sihkkarastit áššáiosolaš servošiid, joavkkuid ja oktagasa kulturárbevieru gudnejahttin;
- (c) báikkálaš, riikkasis ja riikkaidgaskasaš dásis buoridit oppalaš didolašvuoda immateriála kulturárbevieru mearkkašumis ja sihkkarastit árbevieru oažžun árvvu;
- (d) fállat riikkaidgaskasaš oktasašbarggu ja doarjaga.

2 artihkal – Meroštallamat

Dán oktasašsoahpamusas

1. " Immateriála kulturárbevieruin " dárkkuhuvvojit geavadagat, govvádušat, ovdanbuktojumit, dieđut, dáiddut– sihke daidda laktáseaddji gaskaoamit, biergasat, artefávttat ja kultuvrralaš sajítmaid servošat, joavkkut ja muhtun dáhpáhusain priváhtaolbmot dovddastit oassin iežaset kulturárbevieru. Dán immateriála kulturárbevieru, mii sirdášuvvá buolvvvas nubbái, servošat ja joavkkut hábmejít jámma odđasis iežaset birrasa ektui, vuorrováikkkuhusas luondduin ja iežas historjjáin, ja dat buktá sidjiide dovddu identitehtas ja jotkkolašvuodas, ovddidemiin dakko bokte kultuvrralaš mánggaláganvuoda ja olmmošlaš luovvivooda gudnejahttima. Dán oktasašsoahpamusas vuodjut dušše dákkár immateriála kulturárbevrrui, mii vástida dála olmmošvuoigatvuodaid guoski áššegirjjiid sihke deavdá gáibádusaid servošiid, joavkkuid ja oktagasaid gaskasaš gudnejahttimis ja suvdilis ovdáneamis.

2. Ovddabealde 1 čuoggás meroštallojuvvon "immateriála kulturárbevieru" ollái gullet earet eará čuovvovaš suorggit:

- (a) njálmmálaš árbevierru ja ovdanbuktojupmi, mielde maiddái giella immateriála kulturárbevieru gaskaoapmin;
- (b) luoiddastan dáidagat;

- (c) sosiálalaš vierut, rituálat ja ávvudilálašvuodát;
- (d) lundui ja máilmmiávvosii laktáseaddji diehtu ja geavadagat;
- (e) árbevirolaš duojárdáiddut.

3. "Suodjaleapmi" dárkkuha immateriála kulturárbevieru ealásvuoda dáhkodeami dihtii dahkkojuvvon doaimmaid, mielde dan eará oassesurggiid meroštallan, vurken, dutkamuš, sealluheapmi, suodjaleapmi, ovddideapmi, nannen ja ealáskahttin sihke daid sirdin erenoamážit virggálaš skuvlema ja eahpevirggálaš oahppama vugiiguin.

4. "Oassebeliin" dárkkuhuvvojit riikkat, maid dát oktasašsoahpamuš čatná ja maid guovllus oktasašsoahpamuš lea fámus.

5. Dát oktasašsoahpamuš lea gustovaš mutatis mutandis 33 artihkkalis dárkkuhuvvon guovlluin, main bohtet soahpamuša oassebealit máinnašuvvon attihkkalis leahkki eavttuid mielde. Dákko bokte "oassebeliin" dárkkuhuvvojit maiddái dát guovllut.

3 artihkal – Gaskavuohta eará riikkaidgaskasaš soahpamušaide

Maŋge dán oktasašsoahpamušaš ii galgga tulkot

(a) nuppástuvvat Máilmmi kultur - ja luondduárbevieru suodjaleamis dahkkojuvvon oktasašsoahpamuša jagis 1972 iige vuolidemiin dan dáhkidan suodjaleami dási dákkáraš máilmmiárbevierročuozáhagaid oasil, maida njuolggá gullá juoidá immateriála kulturárbevierru; iige

(b) váikkuhit oassebeliid vuoigatvuodaide dahje geatnegasvuodaide, mat šaddet vuoigálaš opmodaga vuoigatvuodaide dahje biologálaš dahje ekologálaš resurssaid geavaheami guoski riikkaidgaskasaš soahpamušain, maid oassebeallin dat leat.

II. Oktasašsoahpamuša doaibmaorgánat

4 artihkal – Oassebeliid oktasaščoahkkin

1. Vuodđuduvvo oassebeliid oktasaščoahkkin, maŋnelis "oktasaščoahkkin". Oktasaščoahkkin lea dán oktasašsoahpamuša dievasválddálaš doaibmaorgána.
2. Oktasaščoahkkin čoahkkana njuolggadusvuloš čoahkkimii juohke nuppi jagi. Dat sáhtta doallat badjelmearálaš čoahkkima jos dat nu mearrida dahje jos ráđdehusaid gaskasaš suodjalankomitea dahje unnimustá goalmmádas soahpamuša oassebeliin evttoha ášši guoski bivdaga.
3. Oktasaščoahkkin dohkkeha iežas meannudanvuohkenjuolggadusaid.

5 artihkal – Immateriála kulturárbevieru ráđdehusaid gaskasaš suodjalankomitea

1. Unescoi vuodđuduvvo immateriála kulturárbevieru ráđdehusaid gaskasaš suodjalankomitea, maŋnelis "komitea". Dasa gullet gávccenuppelot oktasašsoahpamuša oassebeali ovddasteaddji, geaid oktasaščoahkkimii čoahkkanan oassebealit välljejit njealji jahkái go dát oktasašsoahpamuš lea bohtán fápmui 34 artihkkala mielde.

2. Komitea lahtuid lohkomearri lassána 24:ái go oktasašsoahpamuša oassebeliid lohkomearri lea unnimustá 50.

6 artihkal – Komitea lahtuid välljen ja doaibmabajit

1. Komitea lahtuid välljemis čuovvut objektiivva geográfalas juohkášumi ja lotnašuvvama vuodđojurdagiid.
2. Komitea lahtuid vällje njealjejagašbadjái oktasašsoahpamuša oassebeliid oktasaščoahkkin.
3. Vuosttas válggain välljejuvvon komitea lahtuin bealis doaibmabadjii lea goitotge ráddjejuvvon guovtti jahká. Gažaldatvuloš riikkat välljejuvvojit vurbbiin vuosttas válgga oktavuodas.
4. Juohke nuppi jagi oktasaščoahkkin vällje komitea lahtuin beali.
5. Oktasaščoahkkin vällje maiddái rahpaseaddji báikkiid veardde lahttoriikkaid komiteai.
6. Komitea lahtu ii sáhte välljet guovtti maŋŋálas doaibmabadjái.
7. Komitea lahtut galget välljet iežaset ovddasdeaddjin olbmuid, geaid máhttu gokčá mánggaid immateriála kulturárbevieru oassesurggiid.

7 artihkal – Komitea barggut

Komitea bargun lea, dán goittotge váikkukeahtá nuppe sajis dán oktasašsoahpamušas addojuvvon fápmudusaide:

- (a) ovddidit oktasašsoahpamuša ulbmiliid sihke doarjut ja čuovvut dan doibmiibidjama;
- (b) Fállat buriide geavadagaide gulavaš rávvema sihke addit ávžžuhusaid doaimmain immateriála kulturárbevieru suodjaleami várás;
- (c) válmmaštallat ja doaimmahit oktasaščoahkkima dohkkeheami várás hápmosa plánas ruhtaráju váriid geavaheamis 25 artihkkala mielde;
- (d) dutkat vugiid ruhtaráju váriid lasiheami dihtii sihke álgit dađe várás dárbašlaš doaibmabajiide 25 artihkkala mielde;
- (e) válmmaštallat ja evttohit oktasaščoahkkima dohkkeheami várás doaibmanrávvagiid dán oktasašsoahpamuša doibmii bijamii;
- (f) dutkat 29 artihkkala mielde oassebeliid doaimmahan muitalusaid ja dahkat dain čoahkkáigeasuid oktasaščoahkkimii;
- (g) mannat čađa oassebeliid bivdagiid ja dahkat áššáigullelaš mearrádušaid komitea ráhkadan ja oktasaščoahkkima dohkkehan objektiivalaš välljenákkaid vuodul čuovvovš áššiin;
- (i) lasáhusat 16, 17 ja 18 artihkkalis máinnašuvvon logahallamiidda ja evttohusaide;
- (ii) 22 artihkkala mielde riikkaidgaskasaš doarjaga miediheapmi.

8 artihkal – Komitea doaibmanvuogit

1. Komitea lea ovddasvástádusas oktasaščoahkkimii. Komitea raportere oktasaščoahkkimii buot iežas doaimmain ja mearrádusain.
2. Komitea dohkkeha iežas meannudanvuohkenjuolggadusaidis lahtuid guovtti goalmmátoasi eanetloguin.
3. Komitea sáhtá vuodđudit dárbbaslažžan geahččan gaskaboddasaš ráđdeaddi doaibmaorgánaid veahkehit dan iežas bargguid dikšumis.
4. Komitea sáhtá bovdet čoahkkimiidda almmolaš dahje priváhta doaibmiid sihke priváhtaolbmuid, geainna lea dovddastuvvon máhttu immateriála kulturárbevieru eará oassesurggiin, sin gullama sierragažaldagain.

9 artihkal – Ráđdeaddi organisašuvnnaid akkrediteren

1. Komitea evttoha oktasaščoahkkimii dákkáraš álbmotorganisašuvnnaid akkrediterema, geain lea dovddastuvvon máhttu immateriála kulturárbevierusuorggis, nu ahte dat sáhttet doaibmat komitea ráđdeaddin.
2. Komitea doaimmaha oktasaščoahkkimii maiddá evttohusa dán akkrediteremis heivehuvvon vuodustusain ja meannudanvugiin.

10 artihkal – Čállingoddi

1. Komitea veahkeha Unesco čállingoddi.
2. Čállingoddi ráhkada oktasaščoahkkima ja komitea áššegirjjiid, čoahkkimiid álgoevttohuslisttuid sihke sihkkarastá mearrádusaid doibmiibidjama.

III. Immateriála kulturárbevieru suodjalaepmi riikkasis dásis

11 artihkal – Oassebeliid barggut

Juohkehaš oassebealli galgá:

- (a) álgit dárbbaslaš doaimmaide immateriála kulturárbevieru suodjaleami várás iežas guovllus;
- (b) 2 artihkkala 3 čuoggás dárkkuhuvvon suodjalandoaimmaid mielde dovdá ja meroštallá guovllustis gávdnojeaddji immateriála kulturárbevieru iešguđet elemeanttaid oktasašbarggus servošiiguin, joavkkuiguin ja áššáigullelaš álbmotorganisašuvnnaiguin.

12 artihkal – Logahallan

1. Dáhkideami dihtii suodjaleami eaktudan meroštallama ollašuvvama juohke oassebealli bargá, iežas dillái buoremusat heivvolaš vugiin, ovttá dahje mángga logahallama immateriála kulturárbevierus guovllustis. Dáid logahallamat beaividuvvojit jeavddalaččat.
2. Luohpadettiin komiteai guđege baji 29 artihkkala mielde juohke oassebealli galgá čáhkadit dasa áššáigullelaš dieđuid dáin logahallamiin.

13 artihkal – Eará suodjalandoaimmat

Dáhkideami dihtii iežas guovllus gávdnojeaddji immateriála kulturárbevieru suodjaleapmi, ráhkadeapmi ja ovddideapmi juohke oassebealli galgá figgat:

(a) váldit atnui oktasaš doaibmalinjema, man ulbmilin lea ovddidit immateriála kulturárbevieru mearkkašumi servodagas sihke čáhkadit dákkáraš kulturárbevieru suodjaleami plánenprográmmaide;

(b) namuhit dahje vuodđudit ovttá dahje eanet áššedovdiorgána iežas guovllus gávdnojeaddji immateriála kulturárbevieru suodjaleami dihtii;

(c) ovddidit dieđalaš sihke teknihkalaš ja dáidaga suorggi dutkamusa ja dutkamušmetodaid immateriála kulturárbevieru beaktilis suodjaleami dárkkuhusas, erenoamážit dáhpáhusain, main immateriála kulturárbevierru lea áitatvuložin;

(d) váldit atnui heivvolaš vuoigatvuodalaš, teknologalaš, hálldahuslaš ja ekonomalaš doaimmaid, maiguin figgojuvvo:

(i) ovddidit immateriála kulturárbevieru hálldašeapmai skuvlejeaddji lágádusaid vuodđudeami dahje daid nannema, sihke ovddidit kulturárbevieru sirdima immateriála kulturárbevieru ovddideami dahje ovdanbuktima várás dárkkuhuvvon foorumaid dahje báikkiid bokte;

(ii) dáhkidit immateriála kulturárbevieru oazžuma gudnejahttimin seammás dábálaš geavadagaid, mat meroštallet dihtolágan immateriála kulturárbevieru oazžuma;

(iii) vuodđudit immateriála kulturárbevieru vurkema institušuvnnaid ja álkidahttit doppe áššiid dikšuma.

14 artihkal – Skuvlen, didolašvuoda nannen ja dáidduid lasiheapmi

Juohkehaš oassebealli geahččala buot áššáigullelaš vugiiguin:

(a) dorvvastit immateriála kulturárbevieru identifiserema, gudnejahttima ja ovddideami servodagas erenoamážit lasihemiin:

(i) skuvlen-, didolašvuoda nannen- ja dieđihanprográmmaid, maid čuožáhahkan lea stuorra álbmot, erenoamážit nuorat;

(ii) áššáisolaš servošiidda ja joavkkuide oaivvilduvvon skuvlenprográmmat;

(iii) immateriála kulturárbevieru suodjaleami guoski dáidduid buorideapmai čuohecci doaimmat, mat leat erenoamážit jođiheapmi ja dieđalaš dutkamuš; ja

(iv) eahpevirggálaš diehtujuohkin;

(b) juohkit álbmogii dieđu immateriála kulturárbevurrui čuohecci áitagiin sihke dán oktasašsoahpamuša ulbmiliid ollašuhttindoaimmain;

(c) ovddidit skuvlema dákkár lunddoláš birrasiid ja dehalaš báikkiid suodjaleami dihtii, maid leahkin lea guovddáš immateriála kulturárbevieru ovdanbuktimii.

15 artihkal – Servošiid, joavkkuid ja oktagasaid oassálastin

Iežas doaimmas immateriála kulturárbevieru suodjaleami dihtii juohke oassebealli geahččala dáhkidit dákkár kulturárbevieru ráhkadeaddji, doalaheaddji ja sirdi servošiid, joavkkuid ja dárbbu mielde maiddái oktagasaid nu viiddis go vejolaš oassálastima ja bidjat oassálastit sin aktiivalaččat immateriála kulturárbevieru hálddašeami dihtii.

IV. Immateriála kulturárbevieru suodjaleapmi riikkaviidosáš dásis

16 artihkal – Olmmošsoga immateriála kulturárbevieru logahallan

1. Immateriála kulturárbevieru buoret oainnusvuoda ja dan mearkkašumi guoski oktasaš diđolašvuoda dáhkideami sihke kultuvrralaš mánggalárganvuoda gudnejahtti ságastallama ovddideami dihtii komitea vuodđuda, oassebeliid evttohusa mielde, olmmošsoga immateriála kulturárbevieru logahallama sihke beaivida ja olggosaddá dan.

2. Komitea ráhkada ja evttoha oktasaščoahkkima dohkkeheami várás logahallama vuodđudeami, beaivideami ja olggosaddima kritearaid.

17 artihkal – Hohpolaš suodjaleami gáibideaddji immateriála kulturárbevieru logahallan

1. Ulbmilin áššáigullelaš suodjalandoaimmaid čadaheapmi komitea vuodđuda njuolgo suodjaleami eaktudeaddji immateriála kulturárbevieru logahallama, beaivida ja olggosaddá dan sihke dat sisttisoallá čuožahagaid oassebeliid bivdagis.

2. Komitea ráhkada ja evttoha oktasaščoahkkima dohkkeheami várás logahallama vuodđudeami, beaivideami ja olggosaddima kritearaid.

3. Hui hohpolaš dáhpáhusain, maid objektiivalaš ákkaid oktasaščoahkkin dohkkeha komitea evttohusas, komitea sáhtta laktit gažaldatvuloš čuožahaga 1 čuoggás máinnašuvvon logahallamii go lea ráđđádallan áššáisolaš oassebeliin.

18 artihkal – Prográmmat, fidnut ja doaimmat immateriála kulturárbevieru suodjaleami dihtii

1. Komitea vállje ja ovddida jeavddalaš gaskkaid oassebeliid evttohusaid vuodul, komitea meroštallan ja oktasaščoahkkima dohkkehan ákkaid mielde dakkáraš álbmotlaš, guđege guovllu guoski ja guovloguovdásaš prográmmaid, projeavttaid ja doaimmaid immateriála kulturárbevieru suodjaleami dihtii, mat komitea oainnuid mielde buoremusat ollašuttet dán oktasašsoahpamuša vuodđojurdagiid ja ulbmiliid ja váldet vuhtii ovddiidanriikkaid sierradárbbuid.

2. Dán várás komitea vuostávdá, giedahallá ja dohkkeha oassebeliid bivdagiid riikkaidgaskasaš doarjaga oažžuma dihtii, sihke gárve daid vuodul evttohusaid oktasaščoahkkimii.

3. Komitea doarju dákkáraš projeavttaid, prográmmaid ja doaimmaid olláshuttima láchimin buriid geavadagaid iežas meroštallan doaimmavugiiguin.

V. Riikkaidgaskasaš oktasašbargu ja doarjja

19 artihkal – Oktasašbargu

1. Dán oktasašsoahpamušas riikkaidgaskasaš oktasašbargguin dárkkuhuvvo earet eará dieđuid ja vásáhusaid lonohallan, oktasašfidnuid sihke oassebeliide oaivvilduvvon doarjjamekanismma hábmen, mainna dorjojuvvojit daid figgamušat suodjalit immateriála kulturárbevieru.

2. Váikkukeahtá riikkasis láhkaaddima njuolggadusaide dahje vuoigatvuodalaš geavadagaide oassebealit gávnahit, ahte immateriála kulturárbevieru suodjaleapmi bálvala oppa olmmošsoga ovddu, ja čatnasit oktasašbargui dán ulbmila ovddieami dihtii guovttábeallásaš, guđege guovllu guoski, guovloguovdásaš ja riikkaidgaskasaš dásis.

20 artihkal – Riikkaidgaskasaš doarjaga ulbmilat

Riikkaidgaskasaš doarjaga sáhhtá mieđihit čuovvovaš dárkkuhusaide:

(a) njuolgggo suodjaleami eaktudeaddji immateriála kulturárbevieru logahallamii laktojuvvon árbevieru suodjaleapmi;

(b) 11 ja 12 artihkkalis máinnašuvvon logahallamiid válmmaštallan;

(c) álbmotlaš, guđege guovllu guoski ja guovloguovdásaš dásis ollášuhtton immateriála kulturárbevieru suodjaleapmai plánejuvvon prográmmaid, projeavttaid ja doaimmaid doarjun;

(d) eará komitea dárbbášlašžan atnán dárkkuhusat.

21 artihkal – Riikkaidgaskasaš doarjaga hámit

Komitea oassebeliide mieđihan doarjja galgá leat 7 artihkkalis máinnašuvvon doaibmanrávvagiid ja 24 artihkkalis dárkkuhuvvon soahpamuša mielde, ja dan sáhhtá addit čuovvovaš hámis:

(a) suodjaleami iešguđege oasseguovlluide vuoddju dutkan;

(b) áššedovdiid ja ámmátlaččaid fállan doarjja;

(c) dárbbášlaš beargoveaga skuvlen;

(d) standarderemis ja eará doaimmain dárbbášuvvon doarjja;

(e) infrastruktuvrraid hábmen ja daid doaibma;

(f) rusttetdoaimmaheamit ja máhttu;

(g) eará ekonomalaš ja teknologalaš doarjaga hámit mielde dárbbu mielde loanat, main lea vuollegis reantu, mieđiheapmi ja skenkehusat.

22 artihkal – Riikkaidgaskasaš doarjaga eavttut

1. Komitea mearrida meannudanvuogi riikkaidgaskasaš doarjaga guoski bivdagiid giedahallamii ja meroštallá dieđuid, maid bivdagat galget sisttisdoallat, dego plánejuvvon doaimmat ja dárbbášlaš doarjjadoaimmat sihke árvoštallan daid goluin.

2. Heahtedáhpáhusain komitea gieđahallá doarjjabivdagiid dalán.
3. Mearrádusaid dagadettiin komitea bivdá dárbbaslašžan geahčan čielggadusaid ja čealkámušaid.

23 artihkal – Riikkaidgaskasaš doarjaga bivdin

1. Juohke oassebealli sáhtá doaimmahit komiteai bivdaga riikkaidgaskasaš doarjaga oážžuma várás iežas guovllus leahkki immateriála kulturárbbi suojaleapmi dihtii.
2. Bivdaga sáhtá ráhkadit maddái guovtti dahje mángga oassebeali oktasašbargun.
3. Bivdda galgá sissttisdoallat 22 artihkkala 1 čuoggás sirrejuvvon dieđuid sihke dárbbaslaš áššegirjjiid.

24 artihkal – Doarjaga oážžu oassebeali barggut

1. Miedihuvvon riikkaidgaskasaš doarjja heivehallojuvvo doarjaga oážžu oassebeali ja komitea gaskasaš soahpamušas dán oktasašsoahpamuša mearrádusaid mielde.
2. Dábálaččat doarjaga oážžu oassebealli oassálastá iežas resurssaid olis daid suodjalandoaimmain šaddan goluid juohkimii, maid čađaheami várás riikkaidgaskasaš doarjja lea miedihuvvon.
3. Doarjaga oážžu oassebealli doaimmaha komiteai raportta immateriála kulturárbevieru suodjaleapmai ožžojuvvon doarjaga atnimis ávkin.

VI. Immateriála kulturárbevieru ruhtarádju

25 artihkal – Ruhtaráju luondu ja várit

1. Vuodđuduvvo immateriála kulturárbevieru suodjalanruhtarádju, maŋnelis "ruhtarádju".
2. Unesco ruhtadeami guoski mearrádsuaid mielde vuodđuduvvon ruhtarádju čoahkkana dan háldui oskojuvvon váriin.
3. Ruhtaráju várit čoahkkanit:
 - (a) oassebeliid addin doarjagiin;
 - (b) Unesco oktasaščoahkkima gažaldatvuloš darkkuhusa várás miedihan váriin;
 - (c) doarjagiin ja skenkehusain, maid leat ožžon
 - (i) eará riikkain;
 - (ii) Ovtastuvvan nášuvnnaid vuogádahkii gulavaš organisašuvnnain dahje prográmmain, erenoamážit Ovtastuvvan nášuvnnaid ovddidanprográmmas, sihke eará riikkaidgaskasaš organisašuvnnain;
 - (iii) almmolaš dahje priváhta servošiin dahje priváhtaolbmuin;

(d) reanttuin, mat ruhtarádjui leat čoggon;

(e) čoagginváriin sihke ruhtaráju buorrin ordnejuvvon dilálašvuodaid buvttadan váriin;

(f) eará váriin, maida komitea ráhkadan, ruhtarádjui heivehuvvon rávvagat addet lobi.

4. Komitea doaimmahan ruhtaráju váriid geavaheami mearridit oktasaščoahkkima ásahan vuodđojurdagat.

5. Komitea sáhtá dohkkehit sierra fidnuid várás dárkkuhusa dáfus dábalaš dahje sierra doarjagiid ja earálágan doarjagiid eaktudemiin, ahte komitea lea dohkkehan jearaldagas leahkki fidnuid.

6. Ruhtarádjui addon doarjagiidda ii oaččo laktásit makkárga politihkalaš, ekonomalaš dahje eará eaktu, mii livččii dán oktasašsoahpamuša ulbmiliid vuostá.

26 artihkal – Oassebeliid mávssut ruhtarádjui

1. Dán oktasašsoahpamuša oassebealit čatnasit, dán váikkukeahtá eaktodáhtolaš lassimávssuide, máksit unnimustá juohke nuppi jagi ruhtarádjui mávssu, man meari buot riikkaide heivehuvvon ovttalágan proseantaossodahkan nanne oktasaščoahkkinn. Dán oktasaščoahkkima mearrádussii gáibiduvvo daid mielde leahki ja jienasteapmai oasi válde oassebeliid eanetlohku, mat eai leat addán dán artihkkala 2 čuoggás dárkkuhuvvon almmuhusa. Oassebeliid máksinoassi ii oaččo manje namas leat eanet go okta proseanta gažaldatvuloš oassebeliid Unesco aitosaš bušeahta mielásaš máksinoasis.

2. Dán oktasašsoahpamuša 32 artihkkalis dahje 33 artihkkalis dárkkuhuvvon riika sáhtá goitotge addit iežas ratifiseren-, dohkkehan- dahje searvanáššegirjji vurkema oktavuodas almmuhusa das, ahte dán artihkkala 1 čuoggá mearrádusat eai leat dan čatnit.

3. Oktasašsoahpamuša oassebealli, mii lea addán dán artihkkala 2 čuoggás dárkkuhuvvon almmuhusa, sáhtá geahččalit dan geassit eret almmuhemiin das Unesco bajimus hovdii. Almmuhusa geassimis eret čuovvovaš máksinoassi ii goitotge boađe fápmui ovdal čuovvovaš oktasaščoahkkima álgima.

4. Vai kotiea sáhtášii plánet iežas doaimma beaktilit, galget dán oktasašsoahpamuša oassebealit, geat leat addán dán artihkkala 2 čuoggás dárkkuhuvvon almmuhusa, máksit máksinoasiset jeavddalaččat, unnimustá juohke nuppi jagi, ja dát máksinoassi galggašii leat sturrodagas nu lahka daid máksinosiid go vejolaš, maid oassebealit livčče galgan máksit, jos dán artihkkala 1 čuoggá mearrádusat livčče lean daid čatni.

5. Dán oktasašsoahpamuša oassebealli, man dan jagi dahje dan dakká ovddit jagi bákolaš dahje eaktodáhtolaš máksinoasit leat mannonan, ii leat válgagelbbolaš komitea lahttun; dát mearrádus ii heivehuvvo vuosttas válgii. Dákkár jo komitea lahttun leahkki riikka doaibmabadji nohká dán oktasašsoahpamuša 6 artihkkalis dárkkuhuvvon válggaid oktavuodas.

27 artihkal – Eaktodáhtolaš lassimáksinoasit ruhtarádjui

Oassebeliid, geat hálidit addit ruhtarádjui eaktodáhtolaš lassimáksinosiid 26 artihkkalis dárkkuhuvvon mávssuid lassin, galgá almmuhit dás komiteai nu jođánit go vejolaš, vai dat sáhtá plánet iežas doaimmaid dan mielde.

28 artihkal – Riikkaidgaskasaš váriidčoagginkampánjat

Oassebealit dorjot iežaset vejolašvuodaid mielde riikkaidgaskasaš váriidčoagginkampánjaid, mat ordnejuvvojit ruhtaráju buorrin Unesco vuolde.

VII. Muitalusat

29 artihkal – Oassebeliid mitalusat

Váldimin vuhtii komitea meroštallan hápmegáibádusaid ja raporterembajiid oassebealit doaimmahit komiteai mitalusaid láhkásahuslaš ja eará dán oktasašsoahpamuša doibmii bidjama dihtii dahkkojuvvon doaimmain.

30 artihkal – Komitea mitalusat

1. Komitea doaimmaha oktasaščoahkkima juohke čoahkimii mitalusa iežas doaimmas ja 29 artihkkalis dárkkuhuvvon oassebeliid raporttain.
2. Mitalus addojuvvo diehtun Unesco oktasaščoahkkimii.

VIII. Sirdásanáiggi čaalkka

31 artihkal – Soahpamuša gaskavuolta olmmošsoga njálmmálaš ja immateriála árbevieru meašttirdujiid guoski julggáštussii

1. Komitea laktá olmmošsoga immateriála kulturárbevieru logahallamii čuožáhagaid, mat leat julggáštuvvon olmmošsoga njálmmálaš ja immateriála árbevieru meašttirduodjin ovdal dán oktasašsoahpamuša fápmui bohtima.
2. Dáid čuožáhagaid seailuheapmi olmmošsoga immateriála kulturárbevieru logahallamii ii manŋge láhkai váikkut logahallamii boahpteáiggis lasihuvvon čuožáhagaide hábmejuvvon kritearaide, main mearriduvvo 16 artihkkala 2 čuoggá mielde.
3. Dán oktasašsoahpamuša fápmui bohtima manŋá áššis eai addojuvvo eará julggáštusat.

IX. Loahppamearrádusat

32 artihkal – Ratifiseren dahje dohkkeheapmi

1. Dát oktasašsoahpamuš lea Unesco lahttoriikkaid ratifiseremis dahje dohkkeheamis daid stáhtanjuolggadusaid mielásaš giedahallanortnegis.
2. Ratifiseren- dahje dohkkehanáššegirjjit vurkejuvvojit Unesco bajimus hoavdda hálđui.

33 artihkal – Searvan

1. Dát oktasašsoahpamuš lea rabas searvama várás buohkaide daidda Unescoid gullameahtun riikkaide, maid Unesco oktasaščoahkkin bovde dasa searvat.
2. Dát oktasašsoahpamuš lea rabas searvama várás dakkár guovlluide, main lea Ovtastuvvan nášuvnnaid dovddastan dievas siskkáldas autonomiija muhto mat eai leat juksan dievas

iehčanasvuoda oktasaščoahkkima mearráduscealkámuša 1514 (XV) mielde, ja mat leat doaimbaválddáláččat dán oktasašsoahpamuša sisttisdoallan surggiin, gažaldatvuloš surggiid guoski soahpamušaid dahkan mielde.

3. Searvanáššegirji vurkejuvvo Unesco bajimus hoavdda háldui.

34 artihkal – Fápmuiboahhtin

Dát oktasašsoahpamuš bohta fápmui golmma mánotbaji geažes dan beaivvis, goas goalmátlogát ratifiseren-, dohkkehan- dahje searvanáššegirji lea vurkejuvvon, muhto dušše daid riikkaid oasil, mat leat vurken iežaset ratifiseren-, dohkkehan- dahje searvanáššegirjji mañimustá gažaldatvuloš beaivve. Eará oassebeliid oasil oktasašsoahpamuš bohtá fápmui golmma mánotbaji geažes das, go dan leat vurken ratifiseren-, dohkkehan- dahje searvanáššegirjjiid.

35 artihkal – Federašuvnnavuogádagat ja eará go ovttalágašvuogádagat

Čuovvovaš mearrádusat gusket dakkár oassebeliid, mainna lea vuodđolágas mearriduvvon federašuvnnavuogádagat dahje eará go ovttalágašvuogádagat:

(a) dán oktasašsoahpamuša daid mearrádusaid oasil, maid čađaheapmi gullá federašuvnnalaš dahje čohkkejuvvon lánkaásahanorgánaid lánkageavahanválddi ollái, lihtto- ja guovddášráđđehusa geatnegasvuodát leat seammát go daid oassebeliid, mat eai leat federašuvnnat;

(b) dán oktasašsoahpamuša daid mearrádusaid oasil, maid čađaheapmi gullá stuorát ollisvuoda ráhkadeaddji ovttadagaid, dego oassestáhtaid, riikkaid, eatnangottiid dahje kantonaid, lánkageavahanválddi ollái, maid gažaldatvuloš federašuvnna ráđđehushápmi ii geatnegahte álgit lánkaásahandoaimmaide, lihttoráđđehus galgá dieđihit dáid oassestáhtaid, riikkaid, eanangottiid dahje kantonaid áššáiosolaččaid virgeoapmahaččaide daddjojuvvon soahpamušmearrádusain sihke galgá addit iežas ávžžuhusa daid dohkkeheami várás.

36 artihkal – Eretčealkin

1. Oassebealit sáhttet eretčelkit dán oktasašsoahpamuša.

2. Eretčealkima galgá bargat čálaláččat Unesco bajimus hoavdda háldui vurkejuvvon áššegirjjiin.

3. Eretčealkin bohtá fápmui guovttenuppelot mánotbaji geažes eretčealkináššegirjji vuostávdimis. Dat ii mange lánkai váikkut ekonomalaš geatnegasvuodaide, maid eretčealki oassebealli galgá deavdit dan beaivvi rádjai, goas eretčealkin bohtá fápmui.

37 artihkal – Vurkejeaddji barggut

Unesco bajimus hoavda almmuha dán oksasašsoahpamuša vurkejeaddji iešvuodas organisašuvnna lahttoriikkaide, 33 artihkkalis dárkkuhuvvon organisašuvnna gulameahtun riikkaide sihke Ovttašuvvan nášuvnnaide buot 32 ja 33 artihkkalis dárkkuhuvvon ratifiseren-, dohkkehan- dahje searvanáššegirjjiid vurkemiin sihke 36 artihkkalis dárkkuhuvvon eretčealkima.

38 artihkal – Rievdadeapmi

1. Oassebealli sáhtta evttohit rievdadusaid dán oktasašsoahpamušii čujuhemiin bajimus hovdii ášši guoski čálalaš diehtunaddima. Bajimus hoavda doaimmaha diehtunaddima buot oassebeliide. Jos

guđa mánotbaji geažes diehtunaddima doaimmaheamis unnimustá bealli oassebeliin vástida bivdagii miehtemielalaččat, bajimus hoavda ovdanbuktá evttohusa čuovvovaš oktassačoahkkimii ságastallama ja vejolaččat dohkkeheami várás.

2. Rievdadusat dohkkehuvvojit mielde leahkki ja jienasteaddji oassebeliid guovtti goalmmátoasi eanetloguin.

3. Go dán oktasašsoahpamušii bargojuvvon rievdadusat lea dohkkehuvvon, dat doaimmahuvvojit oassebeliide ratifiserema, dohkkeheami dahje searvama várás.

4. Rievdadusat bohtet fápmui daid oassebeliid oasil, mat leat ratifiseren dahje dohkkehan daid dahje searvan daidda, golmma mánotbaji geažes das, go guokte goalmmádas oassebeliin lea vurken dán artihkkala 3 čuoggás dárkkuhuvvon áššegirjjiid. Daid oassebeliid oasil, mat dán maŋŋá ratifiserejit dahje dohkkehit rievdadusa dahje servet dasa, gažaldatvuloš rievdadus bohtá fápmui golmma mánotbaji geažes das, go oassebealli lea vurken ratifiseren-, dohkkehan- dahje searvanáššegirjjiid.

5. Ovddabeale 3 ja 4 čuoggás dárkkuhuvvon meannudeapmi ii heivehuvvo rievdadusaide, mat leat bargojuvvon komitea lahtuid lohkomeari guoski 5 artihkkalii. Dát rievdadusat bohtet fápmui daid dohkkeheami oktavuodas.

6. Riika, mii bohtá dán oktasašsoahpamuša oassebeallin dan maŋŋá go rievdadus lea bohtán fápmui dán artihkkala 4 čuoggá mielde, gehččojuvvo, juos dat ii ovdanbuvttu sierra oaivila,

(a) dá nu rievdaduvvon oktasašsoahpamuša oassebeallin,

(b) rievdameahuttun oktasašsoahpamuša oassebeallin daid oassebeliid ektui, maid rievdadus ii čana.

39 artihkal – Duodaštusfámolaš deavsttat

Dát oktasašsoahpamuš lea čállojuvvon arába-, eaŋgals-, espánja-, kiinná, fránskka- ja ruoššagillii, ja dát guhtta deavstta leat seamma duodaštusfámolaččat.

40 artihkal – Registreren

Ovttastuvvan Nášuvnnaid vuodđogirjji 102 artihkkala mielde dát oktasašsoahpamuš registrerejuvvo Ovttastuvvan Nášuvnnaid čállingottis Unesco bajimus hoavdda bivdagis.